

Nazaj, v globine

Ob desetletnici Koreodrame

Režija, scenografija, kostumografija: Damir Zlatar Frey; asistentka režije: Jasna Merc; sodelavec za sceno: Andrej Stražišar; sodelavka za kostume: Jerneja Jambrek; lektorica: Rodenka Nabergoj; glasba: Laibach. Igrajo: Štefka Drolc, Vera Per, Mojca Partljič, Silvester Božič, Brane Grubar, Nina Skrbinšek, Violeta Tomič, Pavle Ravnohrib, Željko Hrs, Berta Bojetu, Janez Eržen, Milena Grm, Draga Potočnjak, Jadranka Tomažič. Premiera obnovitvene predstave je bila 12. novembra 1995 (premierno je bila Goga uprizorjena 19. oktobra 1991 v Mariboru).

Grumovain Freyeva Goga prenicljivo in nezbrisljivo fokusira vse zarezze zatohlega, večno trohnečega, toda nikoli umrljivega sveta. Seksualna potlačenost, zavist, hinavsko klečeplazenje, zakrinkana želja po maščevanju, norost, osamljenost in nesposobnost samorealiziranja in s tem tudi ljubezni mu diktirajo sicer vse pogubnejši, toda ciklični tempo praznega in zlobnega životarjenja. Kljub temu, da se vedna znova igrajo isto krvavo igro, nas na začetku spretno preslepijo s čakanjem na odrešilni dogodek, ki naj bi kot vulkan izbruhnil skrite strasti, umore, pozabljene grehe, zažrte v zrak tega klavstrofobičnega sveta.

Hana v resnici nikoli ni odšla oz. to nenehno napol mehansko poskuša. Tudi v imenu avtorja projekta se ozira v zrcalo Goge, ki ga nosijo za njo, in s tem zaokrožuje svoje, njegovo (in naše?!) bivanje v znamenitem krogu s kredo. Resda je v tej predstavi neviden, toda njegovo moč občutimo tudi dandanašnji. Če že ne na sebi, jo slutimo na Freyu. »O Goga, Goga, čudovito mesto! Človek sovraži to dolgočasje, bolan je od zaprašenih sob, toda...« tu je in ne dovoli, da bi jo zapustili. Zakaj bi, ko se tu skriva srčika vsega?!

Grum je prepoznavno zarisal prostor duhovnega miljeja in ravno zaradi tega ponuja, kot se za vsako izvrstno delo s trdnim jedrom spodobi, večplastnost razumevanja in različne možnosti podajanja. Damir Zlatar-Frey je mrakobnost Goge intuitivno izsesal in jo grozljivo groteskno, nekrofilno in humorno prevedel v koncept lastne poetike. Predstava je poudarila dva momenta, ki povzemata bistvo Goge, Freyevoga »prevoda«, in kažeta na časovne spremembe; odkruški cikličnega se resda kažejo v niansah, toda oko opazi razliko.

V antologijskem, spektakularnem prizoru zasutja s koruzo in koitusa, ki se na vrhuncu sklene z vbodom noža (falusa) v večnega posiljevalca, je opazna »zarezza časa« v Haninem (avtorjevem?) prenašanju neznosne teže usode. V prvotni zasnovi se je Freyev presežek zrcalil v Haninem užitku, ki je preglasil maščevanje. Boj ni več tako srdit, ni več užitka, maščevanje tako ali tako ni bilo nikoli možno. Hana se, v beli obleki in z raz-

mazanim make-upom, mlačno mehansko pokori pravilom sladke krvave igre. Še pred omenjenim vrhuncem, skorajda na samem začetku, ko izza vrat in oken, prepoznavni scenski vstopi iz vseh nadaljnjih predstav, prihajajo »Gogavci«, sem se počutila kot na reviji vseh, s stališča Prve Goge kasnejših, Freyevih gibljivih fresk. Laibachov ritem me je metodično odnašal naprej, v preteklost.

Deja-vu je princip (ne)bivanja teh grozljivih kreatur, ki so same sebi najslabše reinkarnacije in ki jim je Goga tako raj kot tudi pekel. Hkrati pa se je na trenutke zaiskril humorni podton predstave, kar razumem kot pridobitev časovne distance.

JEDRT JEŽ